

[Niels Hølvæg Petersen.]

gennemførelse af fuld offentlighed? Der er ét argument, som jeg nok ikke har særlig meget tilovers for. Jeg tvivler på, at fuld offentlighed i forvaltningen kan medvirke til at billiggøre og rationalisere administrationen eller spare arbejdskraft. Det er muligt, der er gevinster at hente på længere sigt, det er meget svært at afgøre; vi indfører jo hermed et helt nyt princip sådan set; det er muligt, der er en gevinst på længere sigt, men om øjeblikkelige besparelser bliver der i hvert fald ikke tale, snarere tværtimod, og det er næsten her tilstrækkeligt at henvise til, hvad frk. Helga Pedersen på venstres vegne tidligere har udtalt.

Et andet argument er, at offentlighed vil betyde større retssikkerhed og retsbeskyttelse for enkeltpersoner. Heller ikke dette synspunkt tillægger jeg den allerstørste betydning for indførelsen af fuld offentlighed. For det første er det rettelig partsøffentlighed, der kan medvirke til en sådan bedre retsbeskyttelse, for det andet måtte en godtagelse af dette argument jo indebære, at man havde den opfattelse, at der i dag skete overgreb i et vist, væsentligt omfang. En sådan opfattelse eller mistænkeliggørelse, om man vil, har jeg i og for sig ingen lyst til at medvirke til at udbrede. Jeg tror ikke, den er rigtig, og omend man af og til stifter bekendtskab med skræmmende eksempler på det modsatte, mener jeg, at der igennem ombudsmandsinstitutionen, igennem reglerne om partsøffentlighed, igennem den politiske kontrol med administrationen, igennem pressens årvågenhed, igennem de særlige traditioner i dansk forvaltning for grundig og saglig behandling og igennem domstolskontrollen i almindelighed ydes den enkelte borger en vidtstrakt beskyttelse imod overgreb, omend ikke altid sikkerhed for høflighed og elskværdighed, hvilket er noget ganske andet, men i og for sig måske ikke mindre betydningsfuldt.

Det afgørende synspunkt for mig er et andet, thi på trods af disse retsgarantier i vor forvaltning er der utvivlsomt mange, der føler sig ængstelige og hjælpeløse i forhold til administrationen, og som har en umiddelbar fornemmelse af mistillid. Problemet bliver større, jo mere omfattende og indgribende den offentlige virksomhed bliver. En lovgivning om fuld offentlighed i

forvaltningen ville generelt kunne forbedre forholdet mellem forvaltning og borger. Jeg tror, det er af væsentlig psykologisk betydning, at borgerne — og i denne sammenhæng er vi jo alle borgere og ikke lønmodtagere, arbejdere eller selvstændige — ved, at administrationen principielt er underkastet offentlighedens synspunkt. Vi har jo i dag en slags fuld offentlighed i forvaltningen, men vel nok den dårligst tænkelige form for fuld offentlighed: vi har tilfældighedernes fulde offentlighed. Pressen får fat i et stykke hist og et stykke her, og det er ikke gavnligt for tilliden til forvaltningen, at disse sensationelle presseafsøringer hænges ud og borgerne får det indtryk, at hvad der sker i forvaltningen, er noget fordækt noget, som pressen ved store anstrengelser kan løfte sløret for. Jeg tror, det kan være stærkt medvirkende til at skabe en fundamental mistillid til forvaltningen, som forvaltningen ikke kan være tjent med.

Det er muligt, at dette lovforslag i en vis henseende går for vidt, men det er efter min opfattelse også sådan, at lovforslaget på et vist punkt måske ikke går vidt nok; det drejer sig om bestemmelserne, hvor der opregnes visse undtagelser. Jeg skal lade statsrådsprotokollerne ligge, de indeholder formentlig ikke væsentligt af interesse; det, jeg har i tankerne, er spørgsmålet om offentlighed i forhold til sådanne principielle redegørelser, som udarbejdes enten af ministeriernes egne folk eller af sagkyndige uden for administrationen til internt brug ved forberedelse af lovforslag, til at skaffe oversigt over gældende ret, som forarbejdes til en kommissionsbetænkning el. lign. Jeg tror, der kunne nævnes eksempler på, at der i den danske administration henligger materiale, som det i og for sig er ganske urimeligt ikke kommer til offentlighedens kundskab, men som ikke gør det, fordi det betragtes som internt arbejdsmateriale. Jeg tror, der råder et for stort hemmelighedskræmmeri på dette punkt. Det bliver selvfølgelig særdeles vanskeligt at afgrænse lovgivningsmæssigt, hvilke former for principielle redegørelser der skulle offentliggøres, og det er meget vanskeligt at se, hvordan det lovteknisk kan lade sig gøre, men i hvert fald må det være forkert at fastslå, at sådanne dokumenter principielt ikke er underkastet fuld offentlighed. Der